Дня 8.X–16.X 1925. Przesyłka pocztowa opłacona ryczałtem ВАРШАВА Рік I.

ВИДАВЕЦЬ І НАЧАЛЬНИЙ РЕДАКТОР Др. Тадей Кончиньскі

СТРАЖНИЦЯ

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ І АДМІНІСТРАЦІЇ WARSZAWA, Nowy-Świat № 44 m. 27.

Конто почтове № 1877. УКРАЇНСЬКА Телеф. 296-40.

Гляньмо в вічі твердій дійсности.

Можна було сподіватися, що останні події в державі викличуть відгомін у Соймі, коли той збереться в осени. Бо ж дійсно, зниження злотого на 10 проц., тяжкі умови продажу рільних продуктів, зменшений кредит, — все це викликало пригноблення в краю.

Але таку долю переживають і инші держави в Европі. Америка, яка за час війни зібрала в своїх руках три чверті всього запасу золота на світі, тримає тепер кредит у своїх руках. Навіть Англія шукає кредиту в Америці.

Тому нехай нікто не думає, що останній кризис у Польщі є наслідком виключно помилок уряду. Противно, уряд зробив усе, що міг, щоб забезпечити Польщу від наслідків грошової хороби цілої Европи. Зробив навіть більше, бо, охороняючи від спадку, який є в усіх країнах, мусив у той самий час прийняти господарську війну з Німцями. Виконуючи вказівки Німеччини, ми могли б уникнути багатьох труднощів, **але тільки на короткий час.**

Підписавши таку торговельну умову, яку накидали нам німці, **ми на протязі кількох років цілком зруйновали б свою країну, як це було під німецькою окупацією на наших землях підчас війни.**

Треба було вибірати — або менше теперішне лихо, або лихо дальше, неминуче, страшніше. Уряд вибрав перше, бо зробити инакше не міг. Жадні надзвичайні заходи не поможуть. Уряд опанував ситуацією, а дальше життя поверне злотому його силу. Все це треба мати на увазі, коли кажемо про стан держави. Зневірря є безпідставне. Ведемо боротьбу, боротьбу тяжку, але таку, яка обіцяє перемогу.

При таких умовах зібрався Сойм, перед яким Премер Грабскі виголосив свою промову.

Подаємо її нижче.

——):(——

Промова Премєра Грабського, виголошена в Соймі 6.X. 1925 р.

Уряд після кількамісячної перерви стає перед Соймом у момент дуже тяжкий що до справ грошевих і господарчих. Обговорення цих труднощів попереджу змальованням наших загально-державних завдань.

Безпеченство Польщі. Серед міжнародніх відносин над усім пановало питання про безпеченство Европи. Польський уряд з напруженням працює з иншими державами над зміцненням спокою в Европі, який не може відбутися чужим коштом. Тому Польща мусить мати забезпечені свої кордони.

Гострий кризис. Від кризису в житті господарчому, що тягнеться кілька місяців, повстав кризис грошевий. Почалося зі спадку злотого, далі пішло зменшення кредитів, забірання вкладок і дійшло до великого браку кредитів у торговлі, промислі й рільництві.

Найбільшою небезпекою було, щоб злотий не падав далі. Коли б це сталося, не можна було б стримати кризису. Уряд ужив усіх заходів і вже в серпні мав змогу допомогти Польському Банкові стримати зниження злотого.

На чолі господарчого життя треба поставити таку організацію його, щоб усі можливости в державі були використані для найбільшого господарського добробуту. Тому в праці повинно взяти участь усе наше населення. Не повинні ми привозити того, що самі можемо виробити, доки в нас є безробітні. Опертя торговлі на власних виробах мусить бути головною метою нашої господарчої політики.

Турботи про дрібного рільника. Найбільшою опікою треба оточити сільського й міського продуцента. Уряд є готовий зробити для цього все, що буде оперте на здорових підвалинах, що піднімає витворюючу силу людности. Найбільшої ваги уряд надає перерібці продуктів дрібних рільників на вивіз.

Ощадности всюди. Оскільки є необхідна ощадність у житті громадянства, то тим більша потреба є ощадности в житті держави, самоврядувань і инших тіл громадського життя. Тому на цілій лінії держави й громадянства повинна роспочатися акція ощадности.

Вже в розданому панам бюджеті зроблені ощадности, які були можливі без порушення законів.

Менше на 190 міліонів зл. Хоча бюджет на 1926 рік складено на 10 проц. вищий за 1925 р., одначе, завдяки переведеній і наміченій ощадности, загальна цифра державних видатків знижена на суму 190 міліонів. Бюджети адміністраційні зменшені на 72,5 міліон.

На всякий випадок. Крім цього, уряд вважає, що бюджет на 1926 р. підчас розгляду в Соймі повинен бути ще зменшений.

В 1926 р. необхідно осягнути щоб прибутки були вище видатків; повинен бути запас, який давав би певну забезпеку рівноваги бюджету навіть у тому випадку, коли б були якісь особливі труднощі.

Дві нові устави. В уставі, яку уряд вносить, крім відділу Державної Ощадної Ради, вводиться інститут контролерів бюджетів в кожнім міністерстві. А крім цього, вводиться відповідальність урядовців за виконання бюджетів, а також засоби обмеження бюджетів самоврядувань і инших правцопубличних —тіл. Уряд вносить до Сойму ще дві устави: про засоби зрівноваження платничого білянсу та про засоби злагодження фінансового кризису.

Негідні пропозиції. В третій представленій Соймові уставі уряд звертається про уповноваження на позички закордонні. Через віддачу в аренду одного з двох великих наших монополів можна дістати більшу закордонну позичку, яка нам дуже потрібна. Виключаються позички, які обмежили б нашу державну незалежність.

Реформа рільна. При заходах до зліквідовання кризису одночасно не повинна бути спинена реформа рільна, як цього де-хто бажає, покликуючись на господарчий кризис.

Атмосфера спокою й поміркованности. Сучасний господарчий кризис є спробою наших власних сил і наукою для нас, а одночасно й моральним кризисом частини громадянства. Знижка не є творчим чинником і невільно їй піддаватися. Тому Уряд вважає необхідним підтримувати все, що виявляє творчі сили, поборювати атаки й не піддаватися зневірі й перебільшенням побоювань.

——):(——

Махінації Москви спаралізовано в Англії.

Мак-Дональд про конференцію робітничої партії.

Англійський часопис „Observer“ містить вивід свойого співробітника з бувшим премєром Англії, а тепер головою партії праці („Labour Party“).

Мак-Дональд висловив свій погляд на конференцію „лябористів“ у Ліверпулі та на відноси політичні й економичні внутрі цієї партії.

„Я певен,—сказав Мак-Дональд, що ефект постанов у Ліверпулі проти комуністів буде дуже добрий. Наші противники політичні—консерваторі й ліберали представляли нас завжди коли не як чисто комуністичну партію, то в кожному разі як партію, яка майже цілковито опанована через своє ліве комуністичне крило. Але так ніколи не було. Тому значення конференції в Ліверпулі полягає не в тому, що вона означає поражку комуністів, а тому, що вона вияснила нормальне становище робітничої партії. Ситуація не змінилася, а тільки вияснена“.

Далі Мак-Дональд указав на певні махінації Москви в Німеччині й в Англії, які були скеровані до усунення від впливів соціялістів і лябористів. Для цього вони хотіли захопити в свої руки робітничі союзи й синдикати. Мак-Дональд сказав, що не боїться наскоків комуністів, яких робітнича партія завжди потрафить відбити.

Треба зазначити, що голосовання в Ліверпулі, яке відкинуло внески комуністів, зробило дуже добре враження на громадську опінію Англії.

Підвалина добробуту

Коли будемо говорити про фінансові труднощі в житті Західної Европи, не повинні ми забувати одної річі, — що дешевий кредит—це дешева продукція, а дешева продукція — це дешеве життя. Звідки ж може взятись цей кредит, коли в цілій Европі брак капіталів, втрачених підчас війни?

Одержати їх ми можемо тільки шляхом збірання капіталу власними силами. До цього веде лише один шлях—ощадність. Добро знане всім слово! В ньому є сила чуда відродження. Нікого не повинно зраджувати те, що колись ощадности пропали. Чи на війні не гинули люде? Але чи тому перестануть працювати? Так само і з ощадностями. Незважаючи на невдачі, нарід наш мусить хоч би й сотий раз робити це діло фінансового відродження, бо тільки воно дасть добробут.

Тому нехай усі спішать до Почтових Кас Ощадности! Там можете бути певні за свої ощадности

ДРІБНІ ВІДОМОСТИ ЗА ТИЖДЕНЬ.

Молитва рідною мовою. В вересні минулого року Св. Синод Православної Церкви постановив, щоб священники на жадання українців-парафіян служили Службу Божу й виголошували проповіді українською мовою, щоб нарід розумів молитву. Тепер коли держава визнала автокефалію Церкви, вища церковна влада має намір ще раз підтвердити своє роспорядження, бо де-які священики, з метою русіфікації, не виконували постанови Синоду. Держава теж не може дозволити, щоб ті священики в Польщі займалися русифікацією на користь Москви.

З'їзд в Льокарно. В Швайцарському місті Льокарно зїхалися представники держав Европи й радять, як забезпечити спокій в Европі. Від Англії Чемберляйн, від Франції Бріян, від Польщі мін. Скржинський, від Німеччини делегація з кількох осіб і т. д. Щоб забезпечити спокій, нарада хоче остаточно розвязати всі повоєнні суперечки між державами, при чому Німеччина приступила б до Ліги Народів. Німці не згоджувалися забезпечити спокою на Сході Европи й тому наради затяглися.

Приватна школа в Рівному. Українське громадянство м. Рівного й околиць постановило відкрити приватну 7-ми клясову українську школу.

Філія Банку. В Володимірі Волинському відкрито філію Луцького українського Кооперативного Банку.

Відкладення нарад Сойму. З тої причини, що в Льокарно (дивись вище) зараз відбуваються наради які торкаються Польщі, засідання Сойму, які перешкоджали б цим нарадам, відкладено на місяць.

Заповідження землетрусів. Проф. Бенданді, який вже кільки раз предсказав час і місце землетрусів, заявляє, що в найближчих днях треба сподіватися надзвичайно сильного трясіння земли. Місцем цього землетрусу буде Алжир, де-які околиці Італії й північна частина Китайського моря.

Військове вишколення в школах. Міністр Освіти, в порозумінні з Міністром Військових справ, опрацював закон про обовязкове військове вишколення. На засаді цього закону в усіх школах мають вестися військові вправи.

Свято кооперації. В жовтні місяці українці по всіх селах святкують свято кооперації.

Зїзд на Афонській горі. Незабаром має зібратися на Афонській горі конгрес православного духовенства Балканського півострова. Метою зїзду є зближення балканських народів через Церкву, спільний фронт проти большевицького безбожжа та боротьба з сектанством

Кулідж складає руки. Президент Американських злучених держав Кулідж вже не скликує конференції роззброєння, надіючись, що Европа сама дасть собі раду з воєнними суперечками.

Англійські консерватисти. В Англії роспочався зїзд консервативної партії, на який прибуло 2 тисячі членів. Зїзд домагався від уряду, щоб той вжив заходів проти зростання безробіття.

DRUKARNIA „ROTACYJNA“ J. BURIANA, PRZEJAZD 9.